

„Le prevzetujte, le, kolikor hočete“, jezil se je vso pot do doma in domá še tudi. „Kaj mislite, da bom res umrl brez ženskega krila v svoji hiši?“

Toda pil je odslej bolj kakor poprej. Saj je bila pijača jedina njegova odkritosrčna prijateljica, ki se mu ni nikoli izneverila. In pri pijači mu je šinila marsikaka misel v glavo, posebno Tone se je često spominjal.

„Oj Tona je bila dekle, kakor se gre; imela je vsaj nekaj srca! Drugod pa sama prevzetija! Kaj je bilo treba Poloni na dan spraviti tisto botrstvo? Jaz sem že pozabil nanje, drugi bi ne bili vedeli, prijetno bi lahko živela s Tono! Ali ta grda nevoščljivost Polonina!“

Mož je moral malo piti, da se je umiril. Potem je pa zopet začel:

„Pa vse tvoje rovanje bo zastonj, ljuba moja Polona! Košček pojde k sodišču in naredi oporoko, da se boš čudila! Tebi tudi toliko ne, kolikor je za nohtom črnega! Kmalu bo treba iti, zakaj če bi me smrt nenadoma zalezla, da bi ne mogel govoriti, vse bi bilo Polonino, vsaj po Lenčkini smrti. Pa ne boš kaše pihal! Nič tebi! Ne vinarja!... Ako bi sam spisal oporoko, veljala bi že, toda lahko jo Polona uniči; saj tisto je več ko gotovo, da bo brž vse pretaknila, še predno dobro zatisnem oči. Pri sodišču ali notarju se mora narediti, potlej naj se pa repenči, kolikor hoče! Kdo je pa gospodar?!...“

Rázburjal se je vedno bolj in vedno bolj pil in pil močno slivovko. A glava je zato trpela, zvečer se mu je že premaknilo jedno ali poldrugo kolesce.

Lenčka in Šimen sta večerjala, Košček je pa ležal na peči.

„Oče, pojdite večerjat“, klicala ga je hči.

„Le sama jejta, jaz ne bom“, zavrnil jo je Košček.

Onadva sta tiho zajemala pusti močnik, oče je pa mirno počival na gorki peči. Pa gorkota pijanemu človeku ne koristi. Nekaj časa je miroval, potem pa začel širiti roke in jih hitro sklepati, oči pa je imel srepro obrnjene v strop. Najedenkrat pa začne:

„O prelepa naša kraljica! Kako si lepa, kako si lepa, o kraljica naša!“

Lenčka in Šimen postaneta in pogledata, ne da bi si vedela tolmačiti Koščkovih besedij.

„Kaj pa imate, oče?“ vpraša Lenčka.

„Ali nič ne vidiš? Poglej Mater Božjo: o kako si lepa, kraljica naša!“ Košček je kazal v strop in sklepal roke.

Šimen in Lenčka pa nista nič videla, in si tudi nista prizadevala, saj sta vedela, da pri Koščku ni vse v redu.

„Spat pojdiva“, svetoval je Šimen Lenčki; „kaj bi visela? Oče so malo bolni, jutri jim bo menda že odleglo.“

Lenčka ga je slušala, Košček je pa še v temi dobro videl Mater Božjo in jo občudoval.

(Konec.)

Življenja realizem.

(Zložil F. S. Finžgar.)

I. Le rogajte se vzorom!

Haha, vi rogate se vzorom!
Peresa vašega konica
brezstidna piše in črkari,
da blede se mu v puhli glavi,
kdor vero še goji krščansko,
kdor vero še ima na vzore!

Hahá! Stoletje prosvetljeno!
Stoletje para ino bliska,
stoletje strojev ino tiska
ne sanja več kot v polumraku:
jedino snov mu je zadača,
vse drugo — je otrok igrača.

Od uka bleđi bogoslovci,
od mislij trdnj modroslovci,
pisateljji in vsi poeti,
kar joka, stoka jih po sveti,
vsi črnogledi pesimisti
i ž njimi vred vsi optimisti — —
vsi ti za blaznico so godni.

Za našo dobo mož je tisti,
ki veruje v zlato rumeno,
ki ve, kaj vžitno ga šegače,
ki to pozna in ve doseči,
kar teče gladko mu po golti,
kar mehko se prilega polti.

Če prav jih sto pred njim se vije,
ne meni se za ljudsko vpitje,
obrazov bleđih ni mu mar,
kdor nove dobe je junak!

Hahá! Le rogajte se vzorom
in v blato vse mi pohodite!
Do sita se krvi napijete;
a potlej rogajte se tudi
valovom ljudskim — kakor morja,
in stisnjenim pestem — kot kamen!

II. Milijonar.

Visoko solnce je priplulo.
Iz pernic vstaja milijonar.
Obraz mu mrkel je in zmučen. —
Pa ne od dela in od mislij:
Sinoči jedel je lukulsko,
šampanjec živce mu utrudil.

Zato da jed mu zopet tekne,
zajaše vranca pred grajščino:
Dva tisoč kron odštel je zanj —.

Ob jezeru je gladka cesta.
Na desni skale pno se kvišku
in lice senčijo jahaču.
Na levi poljejo valovi
in čisti zrak pahljajo v glavo,
ki Bakha motna je in težka.

Pa vstavi vranca tam pod skalo
uznojen mož prepalih lic:
„Gospod, trenotek tu postojte,
da strel zažgal bo kamenar.
Tako j bo cesta spet odprta,
nevarnosti ne bo nobene!“

„Kako? Da jaz bi tukaj čakal?!
Nikdar! Naprej! in mu zakličji,
da preje cesto jaz prejaham!“

„Nikar! Morda je že prepozno.“

V odgovor švistne bič po plečih,
in vranca vrežejo ostroge,
da vspne kot blisk se čez ograjo,
kot ptica prhne preko ceste. —

Zakolne bleđi mož srdito,
koščeno kvišku dvigne pest.
Ob kletvi zemlja se potrese,
iz skale bruhne siva megla,
na cesti v prah se zgrudi vranec —
odbila skala mu je nogi.

Iz praha dvigne se predrznež,
Zažuga z bičem kamenarju
Srdit kolneč napne revolver
in vrancu prestrelji črepinjo.

— — — — —
Zvečer bahato pri šampanjkah
z junaškim tem se činom hvali
in vrancu vrlemu na čast
razliva drago tekočino.

Zvečer ždi v koči kamenar,
na lačne svoje zre otroke,
med stisnjene zobe pa sika:
„Za šport ta trosi tisočake,
a jaz še skorje kruha nimam!“

Zivljenja realizem.

(Zložil F. S. Finšgar.)

III. Bolnik.

Vsa hiša je po koncu:
vse dekle, kuharica, hišna,
vsi sluge, vratar, lakaj,
vse z rameni skomizga,
vse bega, plaho gleda
v obraz gospë nesrečne.

Zdravnika dva sta prihitela,
recepte pišeta bolniku.
Za deklo dekla pa v lekarno
zdravil iskat viharno teka. — —

Odleglo je bolniku.
Morda že jed diši mu.
Pečenka praži se mu slastna,
piščanca bedro se mu nudi.

Pokuša; s težavo jé počasi.
Vendar — to znamenje je varno,
da vsa nevarnost je minula.

Zdravnika spravita nagrado.
Gospa še toplo ju zahvali,
do vrat celó ju spremi,
potem pa vrne se nazaj,
kjer na blazini težko diha
dobrot vseh sito bolno kuže

— — — — —
Pred vrati v pustem mrazu
razgaljen drgeta berač —
In v malho spravlja dar gospejin:
že dva dni star krompir.

IV. Služit.

Na lice staro ovenelo,
koščeno kakor smrtne žene,
slovesa solza je pritekla.
Za hčerko joka revna mati,
za hčerko, ki odšla je v mesto,
zase in zanjo kruha služit.

Pri mrzli peči joka mati,
po hčerki joka, moli zanjo,
da Bog bi dal ji dobro službo,
za dušo dobro in teló.

Poteka mesec. Kmalu Mana
denarcev pošlje ji domov,
da kupi moke si in kruha,
zakuri v mrzlo peč si gorko
in stare si ogreje ude.

Pri peči sanja stara mati,
o kruhu sanja in o srebru.

Vzbudi iz sanj se stara mati,
na duri nekdo je pokljukal:

Denar ji nese poštni sluga.
Ni poštni sluga, to je Mana.
Denarcev ni dobila mati,
prišla je hči iz mesta prazna.

„Ah mati, mati odpustite,
nad mano se ne razjezite.
Več nisem mogla potrpeti,
več nisem mogla tam živeti.
Za vse, za vse so me rabili,
za vse, za greh celó hoteli —
Zato doma pri vas bom, mati,
čeprav obema je stradati!“

Poljublja mati zvesto Mano,
na njenem srcu se ogreva
in zablja, da je lačna, reva.

Nad kočó se krilatci zbirajo,
sirotama solze otirajo,
v nebesa nosijo jih vroče:
„Pomagaj jima, dobri Oče!“